

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov, intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Vitalie Bîscu și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La 01 martie 2016, Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Vitalie Bîscu a indicat că la data de 30 octombrie 2014 între SRL „V.D. - Gruptrans”, în persoana administratorului - asociatului Victor Glineanov și Vladimir Pimonov, împuternicit prin procura din data de 23 octombrie 2014, de către asociatul Denis Pimonov, numiți în continuare vânzători și Vitalie Bîscu, numit în continuare cumpărător a fost încheiat un contract prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociaților.

Reclamantul Vitalie Bîscu a menționat că conform pct. 1.1 al contractului, obiectul contractului constituie intenția cumpărătorului de a procura de la vânzători cotele de asociați în mărime de 100%, din fondul statutar al SRL „V.D. - Gruptrans”, inclusiv domeniul de activitate, ceea ce constă din ruta de autobuz Chișinău Republica Moldova - Belgorod Federația Rusă, conform orarului stabilit.

Reclamantul Vitalie Bîscu a invocat că conform p. 2.1 al contractului, pentru asigurarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare a cotelor sociale reclamantul a achitat vânzătorilor o arvună în sumă de 5 000 euro la momentul semnării prezentului contractului prealabil.

Reclamantul Vitalie Bîscu a relatat că conform p. 2.2 al Contractului prealabil, încheierea contractului de vânzare - cumpărare a cotelor sociale urma să aibă loc până la data de 15 decembrie 2014, însă nu a avut loc din vina vânzătorilor.

Reclamantul Vitalie Bîscu a menționat că potrivit pct. 2.3 al contractului, în cazul refuzului ori eschivării perfectării contractului de vânzare-cumpărare, în termenul stabilit de părți în p.1.3. al prezentului contract, vânzătorii restituie cumpărătorului suma dublă a arvunei primite.

Reclamantul Vitalie Bîscu a declarat că la solicitările sale de a încheia contractul de vânzare-cumpărare a cotelor-sociale, vânzătorii se eschivau neîntemeiat, insinuând diverse motive precum că încă nu au fost perfectate actele necesare încheierii contractului de vânzare-cumpărare.

Reclamantul Vitalie Bîscu a menționat că a executat integral obligația asumată și a transmis suma de 5000 euro cu titlu de arvună, inclusiv a fost disponibil pentru încheierea contractului de vânzare-cumpărare până la data de 15 decembrie 2014, dar contractul de vânzare-cumpărare nu a fost încheiat din vina părții care a primit arvuna, astfel părții fiind obligați să restituie dublul arvunei.

Reclamantul Vitalie Bîscu a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârâții SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov în beneficiul său a sumei de 5000 euro, ceea ce constituie suma arvunei achitate și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 13 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central s-a admis cererea lui Denis Pimonov, reprezentat de avocatul Natalia Vladimirov și au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Tatiana Glineanova și Vladimir Pimonov în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov, intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea arvunei în sumă de 5000 euro și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Vitalie Bîscu și s-a menținut hotărârea din data de 16 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la

proces la data de 08 octombrie 2018, prin scrisoarea de expediere numărul 1273 (f.d.199), însă la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acesteia. Totodată, instanța de recurs reține că recurentul Vitalie Bîscu în cererea de recurs a indicat că a recepționat decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău la data de 04 octombrie 2018 (f.d. 205).

La fel, instanța de recurs relevă că decizia recurată a fost publicată pe portalul instanțelor judecătorești la data de 03 octombrie 2018.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar la 03 decembrie 2018 cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurentul Vitalie Bîscu a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu, încasată suma de 5 000 euro de la SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov în beneficiul său, precum și cheltuielile de judecată pentru acordarea serviciilor de asistență juridică în sumă de 2500 lei și cheltuielile de judecată legate de plata taxei de stat.

În motivarea cererii de recurs recurentul Vitalie Bîscu, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, le consideră vădit ilegale și neîntemeiate, deoarece instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Recurentul Vitalie Bîscu, a indicat că instanța de apel în mod eronat a interpretat cadrul legal aplicabil în speța dată, or, la caz, se atestă cu certitudine faptul că Vitalie Bîscu și-a onorat obligațiunile asumate pe deplin, iar, contractul de vânzare-cumpărare propriu zis nu a fost încheiat anume din culpa intimațiilor, cota parte din capitalul social al întreprinderii fiind înstrăinată unei alte persoane. Concluziile expuse în decizia recurată sunt greșite, fiind rezultate din aprecierea greșită a circumstanțelor pricinii.

Recurentul Vitalie Bîscu a invocat prevederile art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii. Conform art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit. Buna-credință este o cerință legală, potrivit căreia părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale.

Recurentul Vitalie Bîscu a menționat că instanțele judecătorești incorect au ajuns la concluzia respingerii acțiunii, invocând că vinovat pentru neexecutarea condițiilor convenite prin antecontractul din 30 octombrie 2014, se face Vitalie Bîscu.

Recurentul Vitalie Bîscu a indicat că încheierea contractului de vânzare-cumpărare a cotelor sociale urma să aibă loc până la data de 15 decembrie 2014. La data de 05 decembrie 2014, potrivit procesului-verbal nr. 18 a adunării generale a

asociațiilor SRL „V.D. Gruptrans”, 12.5% din cota socială a fost înstrăinată Tatianeii Glineanova.

Recurentul Vitalie Bîscu consideră eronată concluzia instanței de judecată cu privire la faptul că modificările în componența asociațiilor SRL „V.D. Gruptrans” a survenit ca urmare a decesului unuia dintre asociații companiei și nu poate fi reținut, or, decesul Emmei Glineanova, soția lui Victor Glineanov, a survenit la data de 18 decembrie 2001, până la încheierea contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014.

Recurentul Vitalie Bîscu a menționat că potrivit deciziei Camerei Înregistrării de Stat din 18 decembrie 2014, prin cererea depusă la data de 11 decembrie 2014, au fost introduse modificări în actele de constituire a SRL „V.D. Gruptrans”, prin diminuarea cotei sociale a asociatului Victor Glineanov și includerea asociatului Tatiana Glineanova. Toate modificările în actele de constituire a SRL „V.D. Gruptrans” au fost tănuite, și nu au fost comunicate lui Vitalie Bîscu. Astfel, se atestă cu certitudine cupla intimaților la refuzul sau eschivarea de a încheia contractul de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a SRL „V.D. Gruptrans”.

La 15 decembrie 2018, în adresa intimaților SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Tatiana Glineanova, Denis Pimonov Vladimir Pimonov a fost expediată copia recursului declarat de Vitalie Bîscu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.210).

La data de 26 decembrie 2018 intimata SRL „V.D.-Gruptrans” a depus referință la recursul declarat de Vitalie Bîscu, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil, deoarece recursul este depus cu omiterea termenului de declarare a recursului.

La 04 ianuarie 2019 intimata SRL „V.D.-Gruptrans” a depus repetat referință la recursul declarat de Vitalie Bîscu, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

La 21 ianuarie 2019 intimatul Denis Pimonov, reprezentat de avocatul Natalia Vladimirov a depus referință la recursul declarat de Vitalie Bîscu, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Iar, intimații Victor Glineanov, Tatiana Glineanova și Vladimir Pimonov nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea din 23 ianuarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar împotriva deciziei din data de 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

Verificând decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului și casarea actului judecătoresc contestat, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru motivele ce sused.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele

invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de Vitalie Bîscu, iar faptul dat indică incontestabil la examinarea superficială a cauzei dedusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

Or, în contextul prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, să apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Astfel, din materialele cauzei rezultă că la 01 martie 2016, Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată.

Reclamantul Vitalie Bîscu, a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la pârâții SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov în beneficiul său a sumei de 5000 euro, ceea ce constituie suma arvunei achitate și a cheltuielilor de judecată (f.d.7).

Prin hotărârea din 16 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov, intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea arvunei în sumă de 5000 euro și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Vitalie Bîscu și s-a menținut hotărârea din data de 16 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată.

Astfel, instanța de recurs relevă că obiectul prezentului litigiu îl constituie încasarea arvunei.

Conform art. 631 alin. (1) Cod civil, arvuna este o suma de bani sau un alt bun pe care o parte contractantă o dă celeilalte părți pentru a confirma încheierea contractului și a-i garanta executarea. În caz de dubii, suma plătită este considerată avans.

Instanța de recurs reține că prin scopurile sale, arvuna îndeplinește două funcții principale: pe de o parte, confirmă încheierea contractului, iar pe de altă parte, garantează executarea contractului.

Conform contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociaților din 30 octombrie 2014, încheiat între SRL „V.D. - Gruptrans”, în persoana administratorului - asociatului Victor Glineanov și Vladimir Pimonov, împuternicit prin procura din data de 23 octombrie 2014, de către asociatul Denis Pimonov, numiți în continuare vânzători și Vitalie Bîscu, numit în continuare cumpărător obiectul contractului îl constituie intenția cumpărătorului de a procura de la vânzători cotele de asociați în mărime de 100%, din fondul statutar al SRL „V.D. - Gruptrans”, inclusiv domeniul de activitate, ceea ce constă din ruta de autobuz Chișinău Republica Moldova - Belgorod Federația Rusă, conform orarului stabilit (f.d.8).

Punctul 2.1 al contractului sus menționat prevede că pentru asigurarea încheierii contractului de vânzare-cumpărare a cotelor sociale cumpărătorul achită vânzătorilor o arvună în sumă de 5 000 euro în momentul semnării prezentului contractului (f.d.8).

Astfel, în litigiu dedus judecării arvuna are rolul de a garanta executarea contractului.

Ca mijloc de garantare a executării contractului, arvuna este menită să tempereze interesul fiecărei părți contractante de a face tot posibilul pentru ca contractul garantat cu arvună să se execute, căci în caz de neexecutare a contractului, partea vinovată va suporta consecințele negative, manifestate fie prin pierderea arvunei de către partea care a dat-o, fie prin plata dublului arvunei de către partea care a primit-o.

Instanța de recurs relevă că în contractul prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociaților din 30 octombrie 2014, încheiat între Vitalie Bîscu și SRL „V.D. - Gruptrans”, în persoana administratorului - asociatului Victor Glineanov și Vladimir Pimonov, împuternicit prin procura din 23 octombrie 2014, de către asociatul Denis Pimonov, sunt prevăzute 2 clauze contractuale ce reglementează 2 situații, care condiționează restituirea arvunei achitate.

Astfel, conform pct. 2.3 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociaților din 30 octombrie 2014, în cazul refuzului sau eschivării

perfectării contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți, vânzătorii restituie cumpărătorului suma dublei arvune primite.

Iar, conform pct. 2.4 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, în cazul refuzului sau eschivării perfectării contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți, cumpărătorul nu poate pretinde la restituirea sumei plătite în calitate de arvună.

În aceste circumstanțe, Colegiul relevă că părțile au prevăzut 2 situații care condiționează restituirea arvunei achitate, și anume pct. 2.3 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, prevede restituirea arvunei în cazul refuzului sau eschivării vânzătorilor de la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare și pct. 2.4 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, prevede restituirea arvunei în cazul refuzului sau eschivării cumpărătorului de la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare.

Colegiul reține că instanța de apel a examinat doar situația care condiționează restituirea arvunei achitate, prevăzute la pct. 2.3 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, și anume au verificat dacă există refuzul sau eschivarea vânzătorilor SRL „V.D. - Gruptrans” și Denis Pimonov de a perfecta contractul de vânzare-cumpărare nominalizat.

La fel, Colegiul menționează că instanța de apel eronat a verificat doar această circumstanță, or pretențiile înaintate de reclamantul Vitalie Bîscu nu sunt întemeiate în baza pct. 2.3 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, deoarece acesta reglementează condițiile rambursării dublei arvune, iar pretențiile înaintate de reclamantul Vitalie Bîscu sunt altele.

Faptul respectiv reiese nemijlocit din pretențiile înaintate de reclamantul Vitalie Bîscu, atât în cererea de chemare în judecată cât și pe parcursul examinării cauzei.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată Vitalie Bîscu a solicitat încasarea de la pârâții SRL „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov în beneficiul său doar a sumei de 5 000 euro, dar nu suma dublei arvune (f.d.7). Mai mult, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantului Vitalie Bîscu, avocatul Anatolie Barbacari a menționat că solicită doar recuperarea arvunei achitate la încheierea contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014, în mărime de 5000 euro (f.d.119).

Respectiv, instanța de recurs reține că reclamantul Vitalie Bîscu nu a solicitat încasarea dublei arvune dar restituirea acesteia în cuantumul achitat, și anume suma de 5 000 euro.

Colegiul indică că ținând cont de pretențiile înaintate de reclamantul Vitalie Bîscu, instanța de apel urma să verifice refuzul sau eschivarea nu doar a vânzătorilor dar și a cumpărătorului, de la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți. Ori, pct. 2.4 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014 prevede că cumpărătorul nu poate pretinde la restituirea sumei plătite în calitate de arvună în cazul refuzului sau eschivării cumpărătorului de la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți.

Mai mult, Colegiul reiterează prevederile art. 632 Cod civil, conform căruia arvuna se ia în calcul la executarea prestației, iar în cazul în care aceasta nu s-a făcut, se restituie.

Instanța de recurs menționează că arvuna, pe lângă faptul că confirmă încheierea contractului și garantează executarea, îndeplinește și o funcție de plată, întrucât suma de bani sau bunul transmis ca arvună se ia în calcul la executarea prestației. Astfel, partea care a plătit arvuna, va fi ținută să execute prestația față de cealaltă parte, doar în măsura în care prin suma de bani sau bunul transmis nu s-a acoperit valoarea totală a creanței supuse executării. Din acest punct de vedere, arvuna produce aceleași efecte ca și plata în avans.

În cazul în care, prestația datorată nu s-a executat din motive independente de voința părților, părțile sunt exonerate de răspundere. Drept consecință, suma de bani sau bunul transmis cu titlu de arvună urmează a fi restituite în mărimea în care au fost plătite.

În circumstanțele expuse mai sus, Colegiul indică că instanța de apel urma să concretizeze pretențiile înaintate de reclamantul Vitalie Bîscu și să stabilească obiectul litigiului dedus judecății și să verifice temeiul care a condiționat neperfectarea contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți.

De asemenea, instanța de recurs reține că pct. 2.4 al contractului prealabil de vânzare-cumpărare a cotelor sociale a asociațiilor din 30 octombrie 2014 prevede un singur temei pentru care cumpărătorul nu poate pretinde la restituirea sumei plătite în calitate de arvună, și anume în cazul refuzului sau eschivării cumpărătorului de la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare în termenul stabilit de părți.

Colegiul menționează că instanța de apel nu a verificat acest temei, deși acesta este unicul pentru care cumpărătorul nu poate pretinde la restituirea sumei plătite în calitate de arvună.

Instanța de recurs menționează, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine explicarea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele. Mai mult, concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator și emise cu interpretarea eronată a normelor de drept material aplicabile la caz.

Ori, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că decizia instanței de apel, trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces, și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant și intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 28 februarie 1984).

Instanța de recurs menționează că, aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform jurisprudenței CtEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca

una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces. Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de ”proces echitabil”, ce impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost -Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997).

Colegiul menționează că art. 20 din Constituția Republicii Moldova prevede că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară, simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare atrage casarea ei.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61), iar pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Astfel, instanța de recurs conchide că, decizia instanței de apel nu conține nici o apreciere, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze

efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar și de a casa decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecății.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vitalie Bîscu, reprezentat de avocatul Anatolie Barbacar.

Se casează decizia din 12 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Bîscu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „V.D.-Gruptrans”, Victor Glineanov, Denis Pimonov, intervenienți accesorii Tatiana Glineanova, Vladimir Pimonov cu privire la încasarea dublei arvune și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

